

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

76

დამატების № 128.

ხუთშაბათი, 19 ივნისი 1903 წ.

გაზეთის № 21

4 მხვითი დირს ეთველ დღიური გაზეთი ცნობის ფურცელი კვირაში ორნი სურათებიანის დამატებით, 1 ივნისიდან წლის დამლევაზე.

ნახირმა.—სურათი დებაჰონისანის.

ს ი მ ლ რ ა

(გოგინი ბ...ნის)

კარგად მახსოვს, გულის მუფევი, ის დღე, წამიც დაწვევლილი, ოდეს შენი სიყვარულის შუთი ვიქნ შეზერობილი.

**

მახსოვს, როცა ვერ უნობი მიორბეობით შეგურებდი, თუმც ვიწილი, მაგრამ თულებს შენს თალებს ვარიდებდი.

**

მახსოვს მუდამ შენზე ოქროს ღამე, სიღრმე რომ მიფრთხილდა, შენი სისე უბნოდ ქმნილი დღითიურს რადღას მაგონებდა.

**

მახსოვს ხშირად ტკბილს ოგნებანს თაგბრუ-სხმული ვეწდებოდი

ღა, ვით აღი მთებულო, მხრულგულა კეზეოლი.

**

მახსოვს ვარდის ვოკრად შინნდი, ბულბულად თავს ვისახვდი, კისტეებდი და გიგაჯობილი, ბურჯურ გრემილსაც გიზღავდი...

**

მეორს იწიმი, რომ შენც ბგრძობდი ჩემს სსიზნულს წესს და დავკვას. მაგრამ შე ჩემს სიღობლეში ღეობაზე მიინც გულქვას...

**

ჩემს საფლავზე მერმე მოხვალ სველიანი ღოუის სოკვით, მაგრამ გულსა, ადრე შეკვდარსა, ვერ აღადგენ, სულა, შეკვდრებით.

იღ...ზონტელო.

ფ უ ტ უ რ

მიგაღწე ნატრასს, სურბილს:

კარლაქეც კაცი გუგაბი, მღლა, მღლა ავიცი, (გა არ ჰქვნიდა ჩემდა ბელთ). კავიფიქრე: ჩემს საშინოას რით არა სჯობს მღლა ზეცა? ვგონებ უფრო დამშენებდა, მივემსტეო რაკი შეცა.

ნის გამზას ნისკარტი ვკარ, მსურდა იგი გამეზნობა, რომ იქიდან ძირს ჰქვნიდა წესიერად განმეურვით, მაგრამ ზეცამ აკრალა, მიწის შიგლი მიწას მტრდრნა, კონს მოგული... მთლად ექვეანა სიღობსანის დუბონდა.

ბ. ხოსთა-ბირელო.

სიბრძნის ხატებანი

პოლონური ნაღებანი, გენერალი კინცარამარკოვიჩი მინისტრი-პრეზიდენტი, დედოფალი დრავა, მეთვალყმარე პრინცესა მლენე, ნიკოდი ლენგვიჩი, დედოფლის შვი, გენერალი ღაზაბ ბატალიონი.

ღებენდა

(ჩუხუღიდან)

თებდებოდა. მთის მწვერვალზე წამოწოლილი ვიყავ და გვეურბობდი შორს. ცის კიდებზე, გაგარებულ, თოვლით დაფარულ კავკასიონის ქედს და იმის წვეროებს—აბაღებსა და გზებს.

—უყური დამიგდემ!—მითხრა ჩემმა თანამგზავურმა თათარმა, რომელიც განაღებულ ცეცხლს მისჯდებოდა.

მე მივიწყე ცეცხლისკენ და ხალიშაყ დიიყუო. ანან დიიყუო ღაზაბი კი წარსულზე, იმ ძველ დროზე, როდესაც კავკასიონის ქედზე ჯერ კიდევ არ იყო არც თოვლი და არც გზები.

—ხალხმა, რომელიც მთის ძირებში სტეპობდა, ავაჯაკობითა და ღვთის ნების შეუსრულებლობით ძლიერ ვაავაჯერა ალაჰი. ვანრისხებულმა ალაჰმა უბრძანა მზეს იმათი ამოწყვეტა. მზე გაჩერდა. აღარ დამდგარა არც სიღამო, არც დღე, არც ღილა. ნიაგი შესდგა, წყალი აშშორდა, რუები და ქები ამოშრა. მზე საშუადღომად დაპყრებდა დედამიწას და სდებოდა დედამიწა იმის სხივებ ქვეშ. ყოველი სულდგმული და არა სულდგმული იტანჯებოდა და სუსტდებოდა წურვილისა და სიცხისაგან. ყველას ამოეწყვეტ ქუბილით და ცეცხლითაო, ჰყვიროდა გაბრაზებული ალაჰი: შევიწყნარებ თქვენგან მხოლოდ სამს: სელომს, შაჰანს და ალიბეგს.

მიიწვია ალაჰმა შთახედ სამი ქაბუე—სელომი, შაჰანი და ალიბეგი და უბრძანა მოესმინათ თავისი დიდებული სურვილი. როდესაც სელომი, შაჰანი და ალიბეგი დემორჩილნი ალაჰის წინაშე და ვაგებჯაერნი მთისკენ, მშვიერი ხალხი უყვიროდა იმათ:

—დაიცადეთ! მოაკვლით ჩვენთან ერთად, როგორც ამას გვეუბნება მშობა, ის მშობა, რომელზედაც თქვენ ვევიგალობით სიმღერებო...

სამი ქაბუე ყველზედ უფრო ღაზაბი, გულკეთილი და პატრიარქი იყო. იმით ბერიკ სიმღერა იკლდნენ. ისეთი სიმღერები ენა არც არავინ იცის და არც არავინ ვალობს. სტერიოდნენ ქაბუენი, როდესაც შორდებოდნენ ხალხს, სტერიოდნენ მწარედ. ხალხი კი სწყველიდა დალატისთვის და ესროდა ქედს და ისარგმა მგარამ ალაჰი იფარავდა ქაბუეთ. არავის,

იმ სამ ქაბუეს გარდა, არ შეეძლო უფი შეედგა მათზე ასისვლელად. ვინც კი შესდგადა ფეხს, ძირს ვარდებოდა და კვდებოდა.

—ესა და დედამიწის შუა იდგა სქელი, უძრავი სვეტი მტერიისა. მზე სისხლსფერ ბურთითი ცეკდა ჰაერში. მთის ქელი საშინელ სიზნულეს მოეცო და ეს სიზნულე იფარავდა მთაში მიმავალ ქაბუეთ ხალხის გამონასროლ ქვებისა და ისარებისაგან.

—სელომ, შაჰან და ალიბეგი!—მოესმათ ახალგაზრდებს, როდესაც ავიდნენ მოტიტვებულ და ქვიან მთის წვერზედ. —მე მინდა თქვენ შევიწყნაროთ. ამ მთის მეორე ვერდიდან ჩაიხი თქმს. აქეთვე ვაგებჯაენი ელვას და ქუბილს და სულ ერთიან ამოეწყვეტ ამ ცოდვილ ხალხს.

რა მოსმინეს დიდებულ ალაჰის ნება, სელომი, შაჰანი და ალიბეგი დაეცნენ მუხლებით მიწაზედ და ერთად წარმოსთქვეს:

—დიდებულო ალაჰო! ვაძლიოღე კისხვე შენი ჩვენზედ. მიგვიღე ჩვენ მსხერბლად, ხალხი კი შევიწყნარე და ვაგებჯაენე წყალი, ურომლისოდაც იხოცება. შაჰანი ვაიგებს ხალხი, რომ ჩვენ იმის ერთგულნი ვყოფილვართ და არ დავვირღვევი ის მშობა და სიყვარული, რომელზედაც უვალობდით სიმეგრებში. ხალხი ვაიგებს ყოველივეს და არ დავვირღვევი კრულვას და თეთიაც კეთილი ვახდებმა. თეთი ხალხი დაუწყებს ვალობას ჩვენზედ თავისი შვილებისა და შვილები უფრო კეთილნი და ერთგულნი იქნებიან, ვიდრე ჩვენა ვართ.

—ცუდებნათვის რად უნდა დაიღუპნენ უკეთესნი?—წამოიხაზა ალაჰმა.

მგარამ ქაბუენი თავის სიტყვებს იმეორებდნენ: —დავგაჯეე სასტიკის სიკვდილით, ხოლო ხალხი შებება რადე!...

განრისხდა დიდებული ალაჰი. სახე მისი დაბნელდა. მისცა ნიშანი ცივ ქარს და ასტყდა მთებზედ საშინელი ქარიშხალი. მზე, რომელიც ამდენხანს უძრავად იდგა, საჩქაროდ დაექანა დასაკლეთისკენ. მთის ძირს ხანგრძლივის სიციხის შემდეგ ვიღობა ნიამმა დაშქროლა.

—დიდება ძიგერის ალაჰს!—წამოიხაზეს ახალგაზრდებმა. —ამ დროს სელომა იგანო, რომ სისხლი უცივდება და გული ეყინება, ტანი ეზრდება და მაღლა-მაღლა, ცისკენ იწევს. ხელები და ფეხები ღრუბლებად ვადაექცა. სიციხეს და

ყინავს ჰგონებოდა გულში. იკრებს უკანასკნელ ღონეს და მთე-
ლის ქვეყნის ვასაგონად ჰყვირებს: „დიდება ძლიერ ალასი! და
ღრუბლებად გადაქცეული მისცურავს ცის სიღრმეში. ცივი
ქარი იტაცებს ღრუბლებს, ჰგლეჯს პატარ-პატარა თეთრ ნაჭრე-
ბად და თოვლად ჰფანტავს მთის მწვერვალზედ.

როდესაც შანანა და ალიბეგმა ვაიკონეს ამხანაგის უკა-
ნასკნელი ყვირილი, იმათაც უშიშრად და აღტაცებით წამოი-
ძახეს ერთად: „დიდება ძლიერ ალასი!“ ის სამივე შანანსაც
იგონებო, რომ იმასაც გული ვიყნება“. ჰმედაეს, რომ ისიც სე-
ლიმის მსგავსად იზრდება და მიდის მაღლა და მაღლა. ხელები
ღრუბლებად გადაექცა და წველამის ღრუბლებით შეიმოსა
დაწინავე სულის თქმას უკავებს. ბოლოს თოვლად ქცეული
სცვივა მთის მწვერვალზედ. იქცა ღრუბლად ალიბეგიც. ერთი კი
დაიკვირა: „დიდება ძლიერ ალასი!“ იქცა თოვლად და მოე-
ფინა მთას.

ყოველივე შესწუდა, მხოლოდ მთაში მთელი დამე საში-
ნელი ქარბუქი იყო, რომლის მსგავსი არავის უნახავს. ყველა
შიშმა შეიპყრო, ჰქვირობდა, ეს არის დადგა ძველის უკანას-
კნელი წამოი, დილას, როდესაც ამოვიდა ცაზედ ნათელი და
ბრწყინვალე მზე და მიაშუქა ოქროს ფერი სხივები თოვლით
დაფენილ მთის მწვერვალებს, გადმოემყინნენ მზიარტლის მთე-
ლით მდინარეები მთის ძირისათვის. ეხლა ვინც კი ადის იმ
მაღლა, თოვლ-ყინვით დაფენილ მთებზედ, სადაც ვანუწყებუ-
ლივ ქარი ღრუბს, ესმის იმათი ერთ ხმოვანი გრძელი სიმ-
ღერა:

„გახსოვს შენ, კაცო, სელიმ, შანან და ალიბეგ? თუ გახ-
სოვს, მაშ რად იფიქრებ სიკეთეს და სიძარბოებს და არ გიყვარს
ხალხი, როგორც ის სამ ქაბუკს უყვარდაო“.

„ქვეს თოვლი იმ მთებზედ ათასის წლიანით და ის მთე-
ში უგზავნიან ხალხს წყალს, რომ ხალხი არ მოჰკვდეს წყურ-
ველით. ხალხიც ბედნერიაო. მაგრამ იგონებენ იმ სამ ქაბუკს
მხოლოდ ისინი, რომელთაც სილა მთებში ქარიშხალი უგა-
ლობს იმ გრძელ და ერთხმოვან სიმღერას.“

ხალხი გაქუშდა. მეც გაქუშებული ვიყავ. მხოლოდ ცე-
ცხლს ვაჭიანდა ტკაცატკუცი და ქარიც ხმაურობდა. ცოტა
ხნის შემდეგ სინათლე განჩნდა. აღმოსავლეთი უფრო და უფრო
წითლდებოდა. ბოლოს ორიოდვე ზოლი სინათლისა ცის ერ-
დიან ამოვიდა; ამოსვლა ამ ზოლებისა დიდებული და საკვირ-
ველი იყო, თითქო ამოვიდნენ, რომ ეუწყებინათ ქვეყნისთვის
მზახლოვება ღვთის ძალისა. აღმოსავლეთი უფრო აერთო და
ოქროს ფერი სხივები გვირგვინებით დადგა ჰავრში.

— მზე, მზე! — ჩემდა უნებლად წამოვიძახე.
არ ვასულა ერთი წამი და მართლაც მზე წითლად ამო-
ცურდა და უხვად მიაფინა ოქროს ფერი სხივები ცის და დე-
დამიწას. ცხენები ბალახს შეექცეოდნენ. ხალხი ცეცხლს ეჯ-
და და მწეადის შეწეას უჩქაროდა, მე კი ვიდექი მარტო და
შეესტკეროდი სიცოცხლითა და სილაშხითა საესე სურათებს,
რომელიც ჩემს გარშემო გადაშლილიყო.

წმინდა, წყნარის სიხარულით აივსა გული ჩემი და ქარის
ხმაურობის დარს მომჩვენება, ვითომ მესმის შორეულ იალბუ-
ხის ყინვებიდან ის ერთხმოვანი სიმღერა იმაზედ, თუ როგორ
იღებებთან სხვათა ბედნიერებისათვის კაცობრიობის უკეთესნი
შეილინი...

დაესმისკუადაი.

ოქროს ქაზი

კარლოს ეგვადისა*)

მე და ჩემს შვილს ბევრნი გავზორებენ ერთმანეთს, ბევრნი
გვაცალკევენ: გვაცალკევენ უცხო და უცნობი ხალხი, რო-

*) კარლოს ეგვადი — დანიელი ახალგაზრდა მწერალია. თავის
მოთხრობებში ეს მწერალი უმეტეს ნაწილად ეხება ბავშვთა ცხოვრებას,
იმის სულის მდგომარეობას.

მელსაც იგი ყოველ დღე ჰმედაეს; გვაცალკევენ სხვადასხვა-
აზრი, სწორად უცხო ჩემთვის, რომელიც არა მგონია, რომ
დამსებ ჩემი ტერენი ნაყოფი ყოფილიყო. გვაცალკევენს კიდევ
ის, რომ არ ძალ-მისა იმის სულის სიღრმის გაგება, რაიც
კარგს არას მოასწავებს ჩვენ ორივესთვის. სწორად ჩემ შვილს
ისეთი სახე აქვს ხოლმე, რომ ვაწყვეტილი მგონია ის ოქროს
ძაფი, რომელიც სულიერად გვაცავს მარტოს. მაგრამ არა მსურს
მუდროება შეურთაო — როგორც ვადაწყვეტილი მჭონდა იმის
დაბადებამდე — და ველი იმ შემთხვევას, რომელიც დაგვახლო-
ვებს და ველოდვარს მიახლოებას, სწორედ ისე, როგორც მზა-
ლოდ შემთხვევას შეუძლიან ხოლმე მოხებრება.

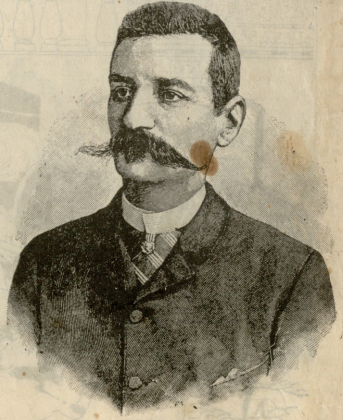
გუშინ სერიოზოდან მოვდიოდი. ჯერ ისევ ქუჩის მეორე
მხარეს ვიყავ, როდესაც დაინახე, რომ ჩემი ბავშვი სახლის
კარის წინ იდგა. ის მე ვერა მხედვად, თუმცა საშავლითო
თვალები აქვს. ბავშვი მხოლოდ იმასა მხედვად, რაც იმის თვლ-
წინ იყო. სწორად ამისათვის ჩემი ბავშვი სწორად ცელქობს და
იტყუა ისე, როგორადღაც არ უნდა მოიქცეს.

იმის გვერდით სკოლიდან მომავალმა მოსწავლემ ვაიარა,
ბევრად უფრო პატარამ, ვიდრე თვითონ არის. ჩემი ცელი
უშიზობდა და დუფტირებლად მიჰვარდა მოსწავლეს და ცემა და-
უწყუო იმ მხეცლისა და გრძელის ჯახით, რომელიც ოდესღაც
მე ვაჭუქე. საცოდავი ბავშვი მიძუგუჭუგებდა თავისთვის, ჩემი
საყვარელი შვილი-კი მისდევდა უკან და, რაც ძალი და ღონე
ჰქონდა, უბრუნებდა ჯოხს.

ჩემს გვერდით მოსწავლე იდგა: შალვორის ჯიბეში ხელები
ჩაეწყო და, ნახულით დამტკბარი, შესტურებდა ამ სურათს. ეს
მოსწავლე ჩემს შვილზე დიდი იყო, ამიტომ მოგუბრუნდე და
ეუთხარა:

— გამიგონე ძაბილი, ჩემგან ოცდა ხუთი ერს მიიღებ,
თუ გაიტყუებ და კარგად მისტყუავ იმ ბიჭს, რომელიც ადერ
მეორესს სცემს. შენ იმას უთხარა: იმისთვისა ცეცხ, რომ შენ
შენზედ პატარას სჩაგრავ და სცემ-თქო“. შემდეგ, როდესაც
კარგად მიპაგვიდა, აღმდე და გააქციე.

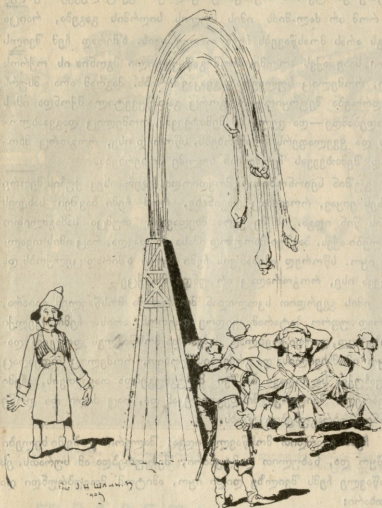
იმი ერთის წუთის შემდეგ დაიწყა. მოსწავლე მეტად
გულ მოდგინედ ებრძოდა ჩემის შვილის ზურგს. თვალს ვა-
დევნებდი, რომ ჩემ მიერ დაქირავებულს არ მოვეტყუებინე.

სერბაას ახალა მეფე ჰეტრე I

სწორე მოგახსენოთ ვერ დავემდურები: ჩემის ფულით საესენით
დამამკაყოფილია.

შემდეგ, როგორც პირობა იყო, ჩემმა მეომარმა მოუსვა ერთის წუთის მერე ჩემნის სახლის კარებიან ჩემს შვილს თვალზედ ცრემლს ეუშობოდი და ტანისამოს ვესწორებდი:

— ჩემი საბრალო ბიჭი!— ეგუშნებოდი გულმტკივნეულად —ახლვე გამოვუდღებდი იმ უსიკისოს და საშინლად დავსჯი! აი, ჰნახავ, განა შეიძლება ცემა პატარა ბავშვისა, რომელსაც იმისთვის არაფერი დაუშვებიათ? ის ხომ ორჯერ შენზე დიდია!

მაგრამ ჩემი ბავშვი ორსავე ხელით დამებლაუკა, როდესაც განგებ დავაპირე იმ ბიჭთან გაქცევა.

— არა, მამა, არა...

— აშკარაა, რომ ცემის ღირსია! არა, როგორ გაბედა იმან შენი ცემა!

— არა, მამა, არა!

ამისთან ბავშვი ჩემს ხელებს არ უშვებდა. თვალზედ ვამცნევი, საშინლად ეშინოდა, არ გამეგო მიზეზი იმისა, თუ ის მოსწავლე რათა სცემდა ჩემ ბავშვს.

თავი გავინებე ამზე ლაპარაკს და მე და ჩემი შვილი პატარა ხანს სასიეროდ წყვიდით. პატარა თითებს ძილზე მიჰქერდა ხელზე. ზოგჯერ ვატყობდი, როგორ უკაცალებდა ხელი. მე კვალად სხვა საგანზედ გადავდიდი, რისთვისაც ჩემი შვილი მოხარულიც იყო და მადრიფილიც. აი, ამ დროს ხელახლად იქსოვება ის ოქროს ძაფი, რომელიც მე გაწყვეტილი მგეგნა მე და ჩემს შვილს შორის.

ბ. ხოს-ზარულია.

სამდიდრის გზაზე. —თავდაზნაურთა ნათესა შადრევანი პაქობი.

Рис. О. И. Шлинг

ტფილისა. —სახლი, სადგ სოფლის თავდაზნაურთ შექედებათ ჩამოტოვმა...

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბადარი.